

POLÁK ATTILA

Kísérlet a magyarországi turistacentrumok bűnözési rátájának korrigálására a szálláshelyek forgalma alapján

A társadalomtudományok területén végzett kutatásokkor gyakran használunk statisztikai adatokat, amelyek – akármennyire törekszünk azok objektivitásá-
ra, illetve körütekintők vagyunk a következtetések levonásakor – olykor fél-
revezetők lehetnek, vagy legalábbis nehezen tudjuk meghatározni a különbö-
ző torzító tényezők mértékét. A bűnözés vizsgálatokor ezek a hatások több
irányból is megjelenhetnek (például a rendőri munka hatékonysága, jogsza-
bályváltozások, halmazatban elkövetett bűncselekmények stb.), azonban
vannak olyan, többé-kevésbé rejtett társadalmi hatások is, amelyek a mutató
nevezőjének értékét – vagyis a népességszámot – befolyásolják. Ezek közül
az egyik legfontosabb az idegenforgalom, hiszen az egy adott településen el-
töltött vendégéjszakák száma jelentős lehet az aktuális népességszámhoz vi-
szonyítva, mintegy virtuálisan megnövelve azt. Ez a bűnözés kialakulásának
is jobban kedvez, hiszen az időszakosan ott tartózkodó vendégek a tényleges
lakosságszámot, így a potenciális áldozatok és persze az elkövetők számát is
növelik. Ennek hatására a turisztikai központokat a bűnözés által nagyobb
mértékben fertőzött területeknek tarthatjuk, mivel a bűnözési ráta csak a he-
lyi lakossággal számol akkor, amikor tízezer vagy százezer főre vetíti a bűn-
cselekmények számát.

A bűnözés tömegesen ott fordul elő, ahol emberek és az értékeik koncent-
rálódnak. Törvényszerű, hogy adott településeken a bűnözés arányszámai an-
nál nagyobbak, minél több ember található ott, akár lakosként, akár más ok-
ból, például turistaként. A két változó (az adott település bűnözési rátája és
lakosságszáma) közötti pozitív irányú, gyenge korreláció azt jelenti, hogy
minél nagyobb egy település népessége, annál nagyobb az egységnyi lakosra
jutó bűncselekményszám is. A kistelepülések bűnügyi mutatói meglehetősen
kaotikusak, hiszen a kis népességszám miatt a lakosságátlagos bűnözési rá-
tát néhány bűncselekmény is erősen befolyásolhatja (mint ahogy e statiszti-
kai jelenség számos egyéb társadalmi-gazdasági mutató esetén is megfigyel-
hető), így a településméret növekedésével kezdetben enyhén csökken a
bűnözési ráta. Majd ahogy ezek az extrém kiugró értékek egyre ritkábbak

lesznek a népességszám növekedésével, úgy a bűnözési ráta is egyre határozottabban mutat emelkedő tendenciát.

A turisták számszerű jelenlétén túl a turizmus, illetve a vendégek bizonyos jellemzői tovább szélesítik a bűnözés megjelenésének lehetőségeit, így ez a bűncselekmények számának alakulására is rányomja a bélyegét. A tanulmány fő célkitűzése, hogy e torzulást csökkentve *realisabb képet fessen a jelentős turizmusú településeink bűnügyi helyzetéről*.

A két jelenség (a turizmus és a bűnözés) egymásra gyakorolt hatásáról már számos tanulmány született. Ezen értekezések különféle megközelítéseket alkalmaznak arra, hogy minél alaposabban feltárják egy adott terület turizmusának és bűnözésének kölcsönhatásrendszerét. Külföldi szerzők több esetben is bizonyították magának az összefüggésnek a létét, azonban olykor nincs egyetértés abban, hogy a kapcsolat valójában milyen irányú. Egyes szerzők *egyenes arányú'*, míg mások *fordított arányú'* kapcsolatot találtak *annak tükrében, hogy milyen területi határokkal, milyen módszerekkel és milyen bűncselekménytípusokat vizsgáltak*. Sőt esetenként a kutatások akár a két változó (adott bűncselekménytípus és turistaérkezések száma) közötti *szignifikáns kapcsolat hiányát* is mutathatják³. Közös nevezőjük és egyben hátulütőjük is e tanulmányoknak, hogy – a statisztikai adatszolgáltatásokból kifolyólag – a külföldi turisták számával dolgoztak, így a belföldi turizmus kikerült a látókörükből. A kutatások egyenes arányú kapcsolatot főként a különféle vagyon elleni deliktumok, míg fordított összefüggést általában a személy elleni bűncselekmények esetében mutattak ki. Utóbbi esetben főként két magyarázattal találkozhatunk: egyrészt a turizmus által keltett pozitív gazdasági folyamatok a társadalmi dezorganizáció mértékét csökkentik, amelyek így kevesebb konfliktust és kevesebb személy elleni bűncselekményt váltanak ki; másrészt azok a biztonsági beruházások és többletráfordítások, amelyek a turisták érdekében jönnek létre, pozitív externális hatásként az adott terület közbiztonságának egészét javítják.

1 Paul Brunt: Tourist victimisation and the fear of crime on holiday. *Tourism Management*, vol. 21, 2000, pp. 417–424.

2 Theodore Levantis – Azmat Gani: Tourism demand and the nuisance of crime. *International Journal of Social Economics*, vol. 27, nos. 7–8–9–10, 2000, pp. 959–967.; G. Donald Jud: Tourism and crime in Mexico. *Social Science Quarterly*, vol. 56, no. 2, 1975, pp. 324–330.; Xuan Van Tran – F. Stephen Bridges: Tourism and Crime in European Nations. In: Alan Clarke (ed.): *Constructing Central Europe: tourism competitiveness*. University of Pannonia, Veszprém, 2010, pp. 335–346.

3 Abraham Pizam: Tourism and crime: Is there a relationship? *Journal of Travel Research*, vol. 20, no. 3, 1982, pp. 7–10.; Vincent L. Lin – Peter D. Loeb: Tourism and crime in Mexico: Some comments. *Social Science Quarterly*, vol. 58, no. 1, 1977, pp. 164–167.

Hazai tanulmányok is bőven akadnak ebben a témakörben. Turi István leíró jellegű munkája főként a külföldi viszonylatban megvalósuló ki-, be- és visszautazásokkal kapcsolatos vám- és deviza-bűncselekményeket, illetve azok egyes jellemzőit veszi sorra⁴. A leíró, értékelő tendencia a különböző elemzésekben a rendszerváltozásig meg is maradt⁵, így e munkák összességében inkább rendőrségi jelentéseknek, helyzetértékeléseknek nevezhetők, nem pedig tudományos elemzéseknek. A szocialista érában íródott, jelentős számú tanulmány ellenére a tényleges kutatások a rendszerváltozás után indultak meg ebben a témában.

A bűnözés és turizmus kapcsolatrendszerének legtermékenyebb és feltehetően legszakavatottabb hazai képviselője *Michalkó Gábor*; akinek ez irányú munkássága a Budapesten⁶, Magyarországon⁷, illetve hazánk határ menti térségeiben történő⁸, külföldieket érintő bűncselekmények vizsgálatában öltött testet. E tanulmányok sem számolnak a belföldi vendégforgalom hatásaival, azonban érdemes kiemelni a cikkek *földrajzi dimenzióját*, hiszen az ország egyes – a turizmust koncentráló vagy az átutazások során érintett – területeinek jelentőségével külön-külön is foglalkozik a szerző. *Tóth János* egy évtizeddel ezelőtti tanulmányában a Balaton térségének turizmusára, illetve ezzel összefüggésben a közbiztonságra, a rendőri feladatokra és a térség bűnügyi helyzetének javítására fókuszál, miközben megállapítja, hogy *a bizton-*

-
- 4 Turi István: Az idegenforgalom és a bűnildözés egyes kérdései. *Belügyi Szemle*, 1964/8., 16–21. o.
- 5 Bozsik János: Az idegenforgalommal összefüggő belügyi tapasztalatokról. *Belügyi Szemle*, 1971/4., 34–39. o.; Szabó Károly – Juhász Zoltán: Az 1971. évi idegenforgalom főbb bűnügyi tapasztalatai. *Belügyi Szemle*, 1971/7., 17–22. o.; Szabó Károly – Juhász Zoltán: Az 1972. évi idegenforgalom bűnügyi tapasztalatai. *Belügyi Szemle*, 1973/6., 19–24. o.; Naszvadi József: Az idegenforgalom és a rendőri intézkedések. *Belügyi Szemle*, 1974/6., 65. o.; Konczer István: Az idegenforgalommal összefüggő bűnözésről. *Belügyi Szemle*, 1976/12., 12–19. o.; Horváth Sándor – Matusz István: Az idegenforgalommal összefüggő jogsértések alakulása Csongrád megyében. *Belügyi Szemle*, 1980/3., 80–83. o.; Határ Mihály – Molnár Gyula: Az idegenforgalom hatása Bács-Kiskun megye bűnügyi helyzetére. *Belügyi Szemle*, 1980/6., 90–92. o.; Tóth Imre: Idegenforgalom és bűnözés a fővárosban. *Belügyi Szemle*, 1980/6., 15–20. o.; Heiter Sándor: Az idegenforgalommal kapcsolatos bűnözés Veszprém megyében. *Belügyi Szemle*, 1981/8., 85–89. o.; Zsoldos Ferenc: Az idegenforgalom bűnügyi kihatásai Vas megyében. *Belügyi Szemle*, 1981/12., 83–86. o.
- 6 Michalkó Gábor: A nemzetközi turizmus bűnözésföldrajzi aspektusai Budapesten. *Belügyi Szemle*, 1996/11., 12–30. o.
- 7 Michalkó Gábor: Magyarország turizmusának kriminálgeográfiája. *Belügyi Szemle*, 2002/10., 68–85. o.; Michalkó, Gábor: Tourism Eclipsed by Crime: The Vulnerability of Foreign Tourists in Hungary. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, vol. 15, nos. 2–3, 2004, pp. 159–172.; Michalkó, Gábor: Zusammenhang zwischen Kriminalität und Tourismus in Ungarn. *Europa Regional*, Bd. 13, Nr. 2, 2005, S. 76–82.
- 8 Michalkó Gábor: A határ menti bűncselekmények turizmusföldrajzi aspektusai Magyarországon. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Magyar határellenőrzés – európai biztonság” című tudományos konferenciáról*. Pécs, 2004, 189–200. o. [Pécsi Határőr Tudományos Közlemények 3.]

ság a piaccgazdaságban olyan jószágként funkcionál, amelyre a turizmusban részt vevő fogyasztók különösen érzékenyen reagálnak⁹, amely tényre más szerzők is felhívják a figyelmet¹⁰.

A korábbi kutatásokkal ellentétben jelen tanulmányban a települési szintre fókuszálva egy olyan módszertani megközelítést kívánok bemutatni, amellyel a turizmus bűnözési rátákra gyakorolt hatásait lehet kiszűrni, illetve mérsekélni, és amelyek segítségével realisabb képet kaphatunk a bűnözés mértékéről. A különböző települések szemszögéből figyelve a turizmus szerepe igencsak eltérő mértékben jelenik meg, hiszen az egyes területek közel sem egyenlő mértékben részesednek az idegenforgalom pozitív hatásaiban. Vannak közöttük jelentős (például Budapest, a Balaton térsége, fürdővárosok) és kevésbé jelentős vonzerejük (Kelet-Magyarország nagy része, határ menti és belső periferiák), és számos települést szinte teljesen elkerülnek a turisták. Ebből adódóan a turizmus keltette bűnözés sem érinti egységesen a településhálózat egyes elemeit.

Ahhoz, hogy megpróbáljuk felismerni az összefüggést, két adatsort kell összehasonlítani: egyrészt a *bűnözés mértékére utaló arányszámokat*, másrészt pedig a *turizmus mérésére használt vendégéjszakaszámot*. Több, jelentős turistaközpont (amelyek lakosság számukhoz viszonyítva sok turistát fogadnak) a hasonló lakosság számú településeknél jóval magasabb bűncselekmény-arányszámokat produkál, ami feltehetően, legalább részben a turizmus hatásának tulajdonítható.

Hipotézisem szerint, ha a (lakosság arányosan) legtöbb turistát fogadó települések lakosság számát korrigáljuk az adott időszakban ott eltöltött vendégéjszakák számával, majd a bűncselekmények számát a korrigált lakosság számra vetítjük, akkor realisabb képet kaphatunk az adott település bűnözéssel való fertőzöttségéről, és az új, „virtuálisan megnövekedett lakosság szám” esetén az adott települések – a bűnözés arányszámait tekintve – jobban fognak illeszkedni a „hasonló méretű települések” csoportjába.

Módszertan

A vizsgálat alapját három adatbázis alkotta, egyrészt Magyarország településeinek vendégéjszakaszámai a 2009 és 2012 közötti időszakra, amelyek a

⁹ Tóth János: Közbiztonság és idegenforgalom a Balaton térségében. Belügyi Szemle, 2004/4., 79–73. o.
¹⁰ Michalkó, Gábor: Tourism Eclipsed by Crime: The Vulnerability of Foreign Tourists in Hungary. Journal of Travel and Tourism Marketing, vol. 15, nos. 2–3, 2004.; Xuan Van Tran – F. Stephen Bridges: i. m.

KSH honlapján érhető el, másrészt ugyanezen időszakra a *magyarországi települések bűncselekményeinek táblázatai*, amelyet az Országos Kriminológiai Intézet bocsátott a rendelkezésemre, harmadrészt pedig a *2011. évi népszámlálás eredményei*. Mind a vendégéjszakák száma, mind pedig a bűncselekményadatok esetén a többévtényi adatsor elemzésével és éves átlagok számításával az egyes években esetlegesen előforduló szélsőértékeket próbáltam kiküszöbölni.

A jelentős turistaközpontok körét a lakosságszámhoz viszonyított vendégéjszakaszám alapján határoztam meg. Háromszázhatvanöt vendégéjszakánként egy-egy új lakossal számolva azon települések kerültek a mintába, amelyeknél az ily módon kiszámított „többetlakosság” száma elérte az eredeti lakosságszám öt százalékát. Ez azt jelenti, hogy a 2009 és 2012 közötti időszakban évente az adott településen a turisták vendégéjszakákban mért jelenléte olyan mértékű volt, mintha a népességszám legalább öt százalékkal nagyobb lett volna. Ez egy ezerfős település esetében 18 501 vagy több vendégéjszaka¹¹ esetén valósul meg.¹² Ezzel a leválogatási módszerrel 64 település (köztük két fővárosi kerület) került a jelentős turistaközpontok közé. A 64 elemszámú mintából a későbbiekben – a bűncselekmények ritkása miatt (négy év alatt 0 és 2 közötti bűncselekmény) – a három legkisebbet kiemeltém a mintából¹³, így a továbbiakban a 61 legjelentősebb turistaforgalmat magáénak tudó települést vizsgáltam.

Ezután az összes magyarországi településre kiszámoltam egy „korrigált lakosságszámot”, amely azt mutatja meg, hogy mennyi lenne a népesség, ha minden háromszázhatvanötödik vendégéjszakát egy-egy új lakosnak számolnánk. Az előbbiekből következően ez a jelentős turistaközpontoknál legalább öt százalékkal növelte a valós lakosságszámot, míg a többi településnél ennél kisebb arányban. A bűnözés mértékét az összes bűncselekmény százezer főre vetített arányával jellemeztem minden település esetében. Ezt a valós és a hipotetikus lakosságszámra vetítve is kiszámítottam, majd a bűnözési arány-

11 A vizsgált időszakban Magyarországon évente átlagosan 23 582 274 vendégéjszakát töltöttek el a kereskedelmi és magán szálláshelyeken együttevén. Egyenlően elosztva tehát egy-egy településre, illetve fővárosi kerületre mintegy 7428 vendégéjszaka jutna, és országos átlagban nagyjából minden lakosra jut 2,4 vendégéjszaka.

12 Természetesen az átszámításnak vannak kritikus pontjai, hiszen egyrészt a népszámlálás lakónépesség-adataihoz viszonyít, amelyek azonban némileg eltérhetnek a valóságtól, ráadásul ezek csak a népszámlálás eszmei időpontjára vonatkoznak, illetve nem kalkulál a csak napközben ott-tartózkodó, de máshol éjszakázókkal, legyenek azok akár ingázók, akár turisták. Emellett szintén nem szerepelnek az adatok között a nem legálisan működő szálláshelyeken éjszakázók, a legális szálláshelyeken be nem jelentve lévők, illetve a saját tulajdonú nyaralóban tartózkodók sem.

13 Ezek a települések: a 16 lakosú Felsőszenterzsébet, a 21 lakosú Teresztenye és a 22 lakosú Mogyer.

számok alapján sorrendbe állítva a településeket megvizsgáltam, hogy a jelentős desztinációk rangsorban elfoglalt helye hogyan alakul a két esetben. Természetesen mivel a képlet számlálóját (lakosságszámot) növeljük, ezért a bűnözési ráták minden településen csökkentek, ahol volt regisztrált vendégéjszaka a négy év során. A jelentős úti célok esetében erőteljes csökkenést tapasztalhatunk, a lakosságárányosan magas vendégéjszaka szám következtében, így e települések helyezése a százezer főre vetített bűncselekmények számából alkotott településrangsorban nagymértékben javult.

Ezt követően lehatároltam a jelentős desztinációkhoz „*hasonló méretű települések*” körét¹⁴ mind a valós¹⁵, mind a korrigált lakosság szám szerint, majd megvizsgáltam, hogy a bűnügyi arányszámok a valós vagy a korrigált lakosság számmal való számítás során mutatnak-e kisebb eltérést a referenciacsoportok átlagos értékeitől. Tehát egy jelentős turistacentrum – a százezer főre vetített bűncselekményszám tekintetében – a vendégéjszakák nagy száma miatt közelebb áll-e egy nála nagyobb lakosság számú településhez. Ehhez egy ± 10 százalékos határ kijelölését tartottam ideálisnak, tehát így egy ezer lakossal és 18 501 vendégéjszakával jellemezhető település esetén a hasonló lakosság számúak köre a 900–1100 lakosú települések csoportja lesz. A korrigált lakosság száma 1050 fő ($1000 + 18\,501 : 365 = 1050$), így a vendégéjszaka számmal korrigált lakosság szám esetén a hasonló méretű települések körét már a 945 és 1155 fő közötti települések alkotják. *A hipotézis akkor tekinthető igazoltnak, ha a korrigált lakosság számmal számolva a referenciatelepülésektől való eltérések a bűnügyi adatokban többségében kisebbek lesznek, mint a valós lakosság számmal számított értékek esetén. Ez esetben kijelenthető, hogy a jelentős desztinációk bűnözési rátájukat tekintve inkább hasonlítanak a nagyobb méretű településekhez.*

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy mind a 365 vendégéjszakánkénti +1 lakos, mind az ötszázalékos határ a vendégéjszaka szám átszámítása esetén, mind a ± 10 százalékos határ a hasonló méretű települések kijelölésénél *szubjektív kutatói döntés eredménye*. A 365 vendégéjszaka mögött az az egyszerű tény húzódik, hogy egy lakos ha az év minden napját a településen tölti, akkor az ott-tartózkodása nagyjából megegyezhet 365 vendégéjszakának megfelelő turistaforgalommal, illetve az általuk a településen eltöltött idővel. Az adatok vizsgálatakor arra a következtetésre jutottam, hogy egy településen +5 százaléknyi lakossággal felérő turistaforgalom megjelenése már releváns hatást fejt

¹⁴ Ezt a későbbiekben „referenciatelepüléseknek” vagy „referenciacsoportoknak” nevezttem.

¹⁵ A számításokat a 2011-es népszámlálás lakónépesség-adataival végeztem.

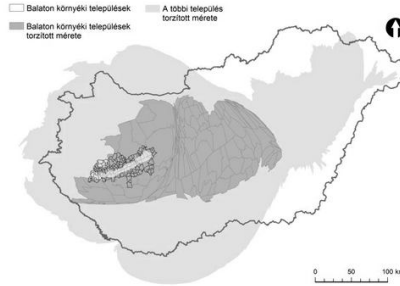
ki a bűnügyi statisztikára is. A ± 10 százalékos határ kijelölésekor pedig arra a megfigyelésre támaszkodtam, hogy a lakosság számban meglévő, tíz százalékon belüli differencia a települések összképét, társadalmi-gazdasági jellemzőit még nem befolyásolja számottevően, mindazonáltal az összehasonlítás-hoz minden méretkategóriában elegendő darabszámú település fordul elő e határértékek között ahhoz, hogy az egyes települések bűnügyi adataiban meglévő esetleges szélsőértékeket tompítsa. Mindhárom érték rugalmasan kezelhető, és a későbbi hasonló kutatások pontosságát javíthatja e határok át gondolása, megváltoztatása, vagy akár új mutatók bevonása a számításba.

Eredmények

A mintába bevont 61 település területi eloszlását vizsgálva talán nem meglepő, hogy *jelentős részük a Balaton körül csoportosul*. Ahogy a kartogramon is látszik (*1. számú ábra*), főként ebben a térségben találhatók a legnagyobb egy lakosra jutó vendégéjszaka-értékeket felmutató települések, miközben ehhez képest az ország keleti felében jóval szerényebb számokkal találkozhatunk.¹⁶ Mindemellett kitűnik az adatokból, hogy a mintában szereplő települések bűnözési rátájukat tekintve is jóval az országos átlagot meghaladó értékekkel bírnak. Ez nem meglepő, hiszen a hivatalos statisztikákban a turizmus által vonzott (többlet)bűncselekményeket is az ehhez képest viszonylag alacsony tényleges lakosságszámmal osztják el. Míg Magyarország teljes területén 2009 és 2012 között körülbelül 4391 regisztrált bűncselekmény jutott százezer lakosra, addig a vizsgált településeken százezer lakosonként átlagosan 10 116 bűncselekményt jegyeztek fel, amely a százezer főnél népesebb magyar nagyvárosok átlagán is túlmutat (7478 bűncselekmény/százezer lakos). Ha a mintatelepülések népességszámát a vendégéjszaka számmal korrigáljuk, akkor az eltérés némiképp csökken, így már csak 8920 bűncselekmény jut százezer lakosra. *Ezzel bár realisabb képet kaphatunk a jelentős turistafogadó településekről, azonban még mindig kiugróan magas értékekkel találkozhatunk*, ami részben a módszertani fejezetben tárgyalt adatbeli hiányosságoknak, részben pedig a vendégéjszaka-átszámítás pontatlanságának tulajdonítható.

¹⁶ Torzított kartogramok esetében a vizsgált objektumok valós térbeli kiterjedése helyett valamely más attribútumot ábrázolunk térbeli kiterjedésként, ezáltal a valós földrajzi teret a vizsgált téregységek alakjának viszonylagos megőrzése mellett valamilyen tematikus adatnak megfelelően arányosítva mutathatjuk be. <http://lazarus.elte.hu/hun/dolgozo/jesus/otka0810/definicio.htm>

1. számú ábra
Az egy főre jutó vendégéjszakák száma alapján torzított kartogram¹⁷

A vendégéjszakákkal korrigált lakosságszám átlagosan 13,41 százalékkal volt magasabb, mint a valós érték. Ez egy-egy településre vetítve átlagosan 481 fős „lakosságszám-növekedést” jelentett. A legnagyobb különbség Budapest V. kerületében alakult ki, itt 3993-mal nőtt a népesség a vendégéjszakák hatására, míg arányait tekintve Zalakaros vezet, ahol a valós népességadat 175 százaléka a korrigált érték. Az arányokat figyelembe véve a legkisebb, +5,05 százalékos növekedést Velence érte el, de nem sokkal maradt le Budapest I. kerülete, illetve Igal mögött.

A vendégéjszakák számával korrigált lakosságszám hatására a 61 településes minta elemei átlagosan 138 hellyel csúsztak hátra Magyarország településeinek bűnözési rangsorában. A legtöbbet Bük javított pozícióján, 923 hellyel lépett hátrább, míg a legkisebb javulást Budapest V. kerülete, illetve Fonyód érte el, egy-egy hellyel lejjebb ereszkedve a rangsorban. Emellett relatív vesztesei is voltak a vendégéjszakával való korrekciónak, Velence egy hellyel, míg Szalafő tizenötöt lépett előrébb a listán. Az arányszámok csökkenése ezeken a településeken kisebb mértékű volt, így a több pozíciót javító centrumok mintegy előretolták e két települést a sorban.

A vendégéjszakák átszámítása, illetve a népességszám korrekciója után sor került a referenciatelepülések meghatározására, mind az eredeti, mind a korrigált népességszám esetében. A referenciacsoportok jellemző értékei alapján meghatározható volt, hogy a lakosságszám vendégéjszakaszámmal történő korrigálása, illetve a bűnözési ráták ennek megfelelő újraszámolása

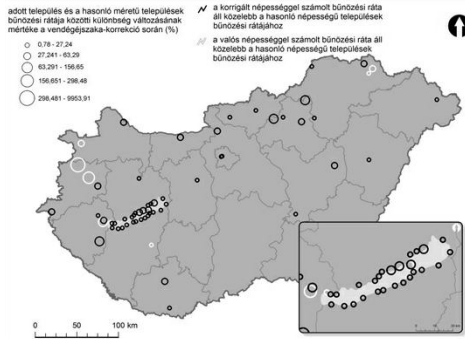
¹⁷ Szerkesztette Józsa Edina.

közelebb viszi-e a mintatelepülések értékeit a hasonló méretű települések bűnözési mutatóihoz. A kiválasztott ± 10 százalékos sávba a valós lakosságadatok esetén minden a mintában szereplő elemhez átlagosan 139 település szolgáltatja a referenciacoportot, míg a korrigált lakosságszámok esetén a ± 10 százalékos a határok közé átlagosan 134 település került. A legkevesebb 10, míg a legtöbb 219 település volt, amely egy-egy referenciacoportot alkotott. A településhierarchia sajátosságaiból adódóan általában a kisebb lakosságszámú településhez társított referenciacoportokhoz tartozott nagyobb elemszám. Ennek előnye, hogy a bűnselekményadatokban megjelenő – és a kisebb településekre inkább jellemző – szélsőértékeket a nagyobb elemszámú referenciacoportok eliminálták.

A térképen is ábrázolt eredményekből (2. számú ábra) látható, hogy a 61 település többségénél a korrigált népességszámmal kiszámított, százezer főre jutó bűnselekményszám közelebb áll a referenciacoport átlagához, mint a valós népességszámmal elvégzett kalkulációk esetén (fekete körökkel jelzett települések a térképen). Ennek alapján elmondható, hogy a bűnözési ráták turizmus által generált kiugró értékeiről sikerült racionálisabb képet festeni a vendégéjszakák figyelembevételével. Azonban néhány település esetében (fehér körök) a korrekciót követően növekedett a távolság a referenciacoporttól. Ezek azok a települések, ahol a nagyarányú idegenforgalom hatására sem ugrik meg a bűnözés. E csoportból kiemelkedik Bük, ahol a 3301 fős település bűnözési rátája (3014 bűnselekmény/százezer lakos) szinte tökéletesen beleillik a valós népessége alapján számított referenciacoport hasonló mutatóiba (3000 bűnselekmény/százezer lakos), miközben az adott időszakban több mint hétszázhuszezer vendégéjszakát töltöttek itt el a turisták. A korrigált lakosságszám ez esetben 5283 fő, az ezzel számított bűnözési ráta pedig csupán 1883 bűnselekmény/százezer fő, ami a korrigált lakosságszámhoz viszonyított referenciacoport értékének csupán 57,37 százaléka. Így végül a fél százalékpontos kezdeti eltérésből több mint 42 százalékpontos különbség lett, vagyis a település bűnügyi rátája és a referenciacoport közötti rés közel százszorosára nőtt.

Összesen nyolc fehér körrel jelölt, atipikusnak nevezhető települést találhatunk a 61 elem között, ezek két, merőben eltérő alcsoportba sorolhatók. Az első alcsoportba két település, Háromhuta és Nagyhuta került, amelyek közös jellemzője az alacsony népességszám (115 és 63 fő) és a többi mintába kerülő településhez képest alacsony vendégéjszakaszám (2478, illetve 7885). Emellett mindkettő a Zempléni Tájvédelmi Körzet peremén található, tehát távoli, periferiális fekvésű, elzárt zsáktelepülésekről beszélhetünk, ahol a bű-

2. számú ábra
A vendégéjszaka-korrektció hatása a vizsgált településeken¹⁸

nözésnek is kisebb esélye van megjelenni és eszkalálódni. Fontos arra is kitérni, hogy az ideérkező túrázók és kikapcsolódni vágyók nem feltétlenül tartanak maguknál sok értéket, ahogy a szakirodalom illeti őket, bakancsos turisták¹⁹. Emellett ilyen kicsi településen az idegenek jelenlétét is könnyebben észlelik a helyiek, ezért a „két huta” bűnözési rátáját inkább a lakónépesség alacsony száma, mint a turizmus – lakónépességhez mérten jelentős, azonban abszolút értékben nem kirívóan magas – volumene okozza.

A *második alcsoportba* kizárólag olyan települések kerültek, amelyeknek többé-kevésbé jelentős méretű fürdőjük (esetleg Balaton-part) van – vagy jelentős fürdővel büszkélkedő település közvetlen közelében található –, és mind a Dunántúlon vannak (Alsópáhok, Bük, Gyenesdiás, Hegykő, Igal, Sársvár). E turistacentrumok vendégéjszakasháma egy, illetve két nagyságrenddel nagyobb, mint az előző kategóriában levőké. A két zemléni falutól meglehetősen eltérő jellemzőik miatt igencsak elütő szempontok vetődhetnek fel a kedvező közbiztonság magyarázataként is. Elsősorban a koncentráltan, telepsterüen megjelenő szálláshelyek, a turisták egy adott úti cél körüli sűrűsödése könnyebben védhetővé, felügyelhetővé teszi a környezetet és az ott lévőket. Emellett a nagy volumenű kereskedelmi szállásadók kiemelt figyelmet fordíthatnak vendégeik értékeinek védelmére, a kedvező közbiztonsági hely-

¹⁸ Szerkesztette Józsa Edina.

¹⁹ David A. Fennell: *Ecotourism – An introduction*. Routledge, London, 1999, pp. 1–64.

zet fenntartására. A biztonság és a biztonságérzet megteremtése a termékcsomag része, tehát ezeken a településeken a nagy turisztikai szolgáltatók, illetve szállásadók a városépítészetben is ismert lakóparkokhoz, *gated community*-khez hasonló, saját védelemmel felszerelt beruházásokat hoznak létre. Egyrészt ezt diktálják a gazdasági érdekeik, másrészt a koncentrált gazdasági erejük, mondhatni kritikus méretük is megvan ahhoz, hogy az ez irányú befektetéseik megtérüljenek, illetve hogy egyáltalán képesek legyenek ilyen befektetésekre.

A korrekció hatásának iránya mellett a térképen szereplő körök mérete mutatja az adott település és referenciacsoportja közötti, bűnözési rátákban megfigyelhető különbség változásának mértékét abszolút értékben.²⁰ Az értékek a való lakónépesség és az ahhoz társított referenciacsoport eredeti különbségének százalékában szerepelnek. Így a fekete körök esetén a korrekció hatására történő közeledés mértékét láthatjuk az eredeti különbség százalékában (ez esetben természetesen maximum száz százalékot érhetnek el az adatok, amennyiben a kezdeti különbség a korrekció után teljesen megszűnt), míg a fehér körök esetében a különbség növekedésének mértékét (ebben az esetben a százs százalékos érték a kezdeti különbség megduplázódását jelenti). A települések 86,88 százalékában a korrekció közelítette a mintatelepülések bűnözési rátáit a referenciacsoportokéihoz, de összességében nem volt jelentős mértékű a közeledés (a települések korrigált értékeinek távolsága a referenciacsoport értékeitől átlagosan a kezdeti különbség 72,25 százaléka lett). *Vagyis közel sem zárult be a mintatelepülések és a referenciacsoportok közötti rés, tehát a módszer még biztosan finomításra szorul, amely során számos tényezőt figyelembe lehet venni a vendégéjszakasházaikon kívül is. Emellett felismerhetjük azon településeket is, amelyek jelentős turistacentrumok, mégis kiemelkedően jó a közbiztonságuk. Ennek segítségével megvizsgálhatjuk a közbiztonság fenntartása terén felmutatott sikereik titkát, és rámutathatunk azokra a jó gyakorlatokra, amelyeket vagy amelyek egy részét más települések is alkalmazhatnak.*

Összegzés

Az adatok alapján végeredményben kijelenthetjük, hogy a hipotézis igazolódott, vagyis a turizmus hatásait bizonyos mértékig sikerült számításba venni a vendégéjszákák száma alapján. A korrigálás során kapott lakosságszám, illet-

²⁰ A jelmagyarázatban szereplő körméretek csak az országos térképre vonatkoznak, a Balaton térségét ábrázoló térképkivágatra nem értelmezhetők.

ve az ezzel képzett bűncselekményráta az esetek többségében közelebb állt a település reális bűnügyi fertőzöttségéhez, mint a kiinduló érték. Végső soron ez azt jelenti, hogy a kiemelt turistaközpontnak számító települések valójában kevésbé veszélyesek, mint amennyire a nyers adatokból kitűnik, hiszen a bűncselekmények viszonylag magas száma nemcsak a lakosság, hanem a helyiek és az oda látogatók között együttesen oszlik meg. Így a sok vendéget fogadó települések bűnügyi helyzetüket tekintve inkább hasonlítanak a nagyobb lakosságszámú településekhez. Ugyanakkor téves lenne azt feltételezni, hogy a turizmusnak és a turisták jelenlétének nincs kiemelt biztonsági kockázata egy-egy településen. Bár a tanulmányban csupán 365 vendégéjszakánként plusz egy lakossal számoltunk, azonban feltételezhető, hogy ez az átváltási arány a valóságban ennél kisebb lehet. Ennek oka egyrészt, hogy a turisták nagyobb eséllyel válnak bűncselekmények áldozataivá, mint a helyi lakosok, másrészt pedig a településen az idegenforgalom hatására koncentrálódó tőke további koncentráció hatást fog kifejteni a kriminalitás terén.

Annak ellenére, hogy a hipotézis megállta a helyét a legtöbb vizsgált település esetében, a kutatás igazi színfoltját azok az eredmények jelentik, amelyek épp ellenkező tendenciákra világítanak rá. Ebből láthatóvá vált, hogy bár a nagy volumenben megjelenő turizmus a települések többségében teherként nehezedik a közbiztonságra, azonban e jelenség mégsem ennyire sarkos. Vannak olyan tényezők, amelyek a bűnözési rátákat jelentős idegenforgalom mellett is kordában tartják, kezelhetővé teszik. Ez egyfelől lehet a település kis mérete és elzártsága (Nagyhuta és Háromhuta példája), másfelől viszont a turisták koncentrált térhasználata, amely sokkal kedvezőbb feltételeket teremt a védelem számára (dunántúli fürdőtelepülések alcsoportja). Ezt a védelmet pedig a megfelelő gazdasági potenciállal jellemezhető települések, illetve turisztikai szolgáltatók teljesebbé és hatékonyabbá is teszik beruházásaik révén.

Úgy vélem, a jövőben hasznos lehet a módszer továbbgondolása, átdolgozása, egyfelől a vendégéjszaka-átváltási arány, másfelől pedig az egyes határértékek kapcsán. Mindazonáltal arról sem szabad megfeledkezni, hogy a turizmus hatásainak többsége feltehetően inkább korlátozódik néhány bűncselekménytípusra (vagyon elleni bűncselekmények, garázdaság, személy elleni bűncselekmények néhány típusa), mintsem horizontálisan fedi le a bűnözés minden spektrumát. Ennek megfelelően a vizsgált bűncselekmények körét lehetne szűkíteni oly módon, hogy például csupán a vagyon elleni bűncselekményeket vonjuk be a modellbe.

Érdekes eredményekre vezethetne ezen felül, ha *a turizmus szektorait elkülönítve vizsgálánk*, hiszen az egyes turisztikai termékek esetében igencsak eltérő lehet a vendégek demográfiai, társadalmi, gazdasági jellemzője; a beruházás mérete és típusa; a tőke koncentrációjának mértéke; a létrehozott épített és szimbolikus környezet, illetve annak kognitív reprezentációja; vagy éppen a turisták tér-idő pályája. A másik ilyen fontos befolyásoló tényező az adott úti célt, szálláshelyet vagy települést körülvevő *földrajzi környezet*, illetve annak gazdasági-társadalmi jellemzői. Egy hátrányos helyzetű térségben történő turisztikai beruházás számára a térség hátrányos helyzete jelenthet nagyobb biztonsági kockázatot, azonban ennek fordítottja is előfordulhat, a térség gazdasági fellendülése hosszabb távon mérsékelheti a bűnözést. A környezet szerepe tehát rendkívül fontos lehet ebben a kölcsönhatásrendszerben, de feltehetően bonyolult, esetleg pontról pontra változó hatásokkal találkozhatunk.

A kutatás eredményei alapján a kedvező közbiztonsági helyzet fenntartása a jelentős turistaközpontokban sem tűnik lehetetlennek, de mindenképpen nagyobb befektetéseket és erőforrásokat igényel, mint azon települések esetében, amelyeknél ilyen tényezőkkel nem vagy csak kismértékben kell számolnunk. Ugyanakkor a bűnözés eszkalálódása nemcsak a vendégekre, hanem a település egészére negatív hatással van, ezt lehetőség szerint megelőzni, illetve kezelni szükséges. *Egy turisztikai beruházás tervezése során fontos, hogy felkészüljünk a megnövekvő vendégforgalommal párhuzamosan fokozódó bűnözésre is, és ha ez lehetséges, becsüljük is meg utóbbi jelenség várható mértékét. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy már a tervezőasztal mellett kalkulálhassunk azokkal a járulékos költségekkel, amelyek e negatív hatásokat kompenzálni hivatottak, mind a beruházás, mind az üzemeltetés során. Ezzel végső soron nemcsak a vendégek biztonsága és ezáltal a turisztikai beruházás megtérülése válik stabilabbá, hanem a lakosság szubjektív biztonságérzetében és az objektív közbiztonsági helyzetben is pozitív változásokat idézhetünk elő.*

IRODALOM

- Bozsik János:** Az idegenforgalommal összefüggő belügyi tapasztalatokról. *Belügyi Szemle*, 1971/4.
- Brunt, Paul:** Tourist victimisation and the fear of crime on holiday. *Tourism Management*, vol. 21, 2000
- Fennell, David A.:** Ecotourism – An introduction. Routledge, London, 1999, pp. 1–64.
- Határ Mihály – Molnár Gyula:** Az idegenforgalom hatása Bács-Kiskun megye bűnügyi helyzetére. *Belügyi Szemle*, 1980/6.

- Heiter Sándor:** Az idegenforgalommal kapcsolatos bűnözés Veszprém megyében. *Belügyi Szemle*, 1981/8.
- Horváth Sándor – Matuz István:** Az idegenforgalommal összefüggő jogsértések alakulása Csongrád megyében. *Belügyi Szemle*, 1980/3.
- Jud, G. Donald:** Tourism and crime in Mexico. *Social Science Quarterly*, vol. 56, no. 2, 1975
- Konczer István:** Az idegenforgalommal összefüggő bűnözésről. *Belügyi Szemle*, 1976/12.
- Levantis, Theodore – Gani, Azmat:** Tourism demand and the nuisance of crime. *International Journal of Social Economics*, vol. 27, nos. 7–8–9–10, 2000
- Lin, Vincent L. – Loeb, Peter D.:** Tourism and crime in Mexico: Some comments. *Social Science Quarterly*, vol. 58, no. 1, 1977
- Michalkó Gábor:** A nemzetközi turizmus bűnözésföldrajzi aspektusai Budapesten. *Belügyi Szemle*, 1996/11.
- Michalkó Gábor:** Magyarország turizmusának kriminálgeográfiája. *Belügyi Szemle*, 2002/10.
- Michalkó, Gábor:** Tourism Eclipsed by Crime: The Vulnerability of Foreign Tourists in Hungary. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, vol. 15, nos. 2–3, 2004
- Michalkó Gábor:** A határ menti bűncselekmények turizmusföldrajzi aspektusai Magyarországon. In: **Hautzinger Zoltán (szerk.):** Tanulmányok a „Magyar határelőőrzés – európai biztonság” című tudományos konferenciáról. Pécs, 2004, 189–200. o. [Pécsi Határőr Tudományos Közlemények 3.]
- Michalkó Gábor:** Zusammenhang zwischen Kriminalität und Tourismus in Ungarn. *Europa Regional*, Bd. 13, Nr. 2, 2005, S. 76–82.
- Naszvadi József:** Az idegenforgalom és a rendőri intézkedések. *Belügyi Szemle*, 1974/6.
- Pizam, Abraham:** Tourism and crime: Is there a relationship? *Journal of Travel Research*, vol. 20, no. 3, 1982
- Szabó Károly – Juhász Zoltán:** Az 1971. évi idegenforgalom főbb büntügyi tapasztalatai. *Belügyi Szemle*, 1971/7.
- Szabó Károly – Juhász Zoltán:** Az 1972. évi idegenforgalom büntügyi tapasztalatai. *Belügyi Szemle*, 1973/6.
- Tóth Imre:** Idegenforgalom és bűnözés a fővárosban. *Belügyi Szemle*, 1980/6.
- Tóth János:** Közbiztonság és idegenforgalom a Balaton térségében. *Belügyi Szemle*, 2004/4.
- Tran, Xuan Van – Bridges, F. Stephen:** Tourism and Crime in European Nations. In: **Clarke, Alan (ed.):** Constructing Central Europe: tourism competitiveness. University of Pannonia, Veszprém, 2010, pp. 335–346.
- Turi István:** Az idegenforgalom és a bűnüldözés egyes kérdései. *Belügyi Szemle*, 1964/8.
- Zsoldos Ferenc:** Az idegenforgalom büntügyi kihatásai Vas megyében. *Belügyi Szemle*, 1981/12.

Melléklet

A vizsgált települések fontosabb adatai

Településnév	Lakónépesség (2011)	Vendégéjszaka- szám (éves átlag, 2009–2012)	Korrigált népesség (vendégéjszaka- számmal korrigált érték)	Népesség- különbség	Bűnselek- ményszám (éves átlag, 2009–2012)	Százezer főre jutó bűnselek- ményszám
Balatonmáriafürdő	643	67 805	829	186	236,25	36 742
Budapest V. ker.	25 210	1 457 612	29 203	3993	7325,25	29 057
Balatonberény	1 116	28 810	1 195	79	176,75	15 838
Zamárdi	2 386	224 399	3 001	615	559,00	23 428
Szántód	560	23 497	624	64	102,75	18 348
Balatonfenyves	1 803	90 789	2 052	249	270,50	15 003
Velence	5 474	100 988	5 751	277	660,25	12 062
Siófok	25 045	747 755	27 094	2049	4001,50	15 977
Tivadar	170	4 883	183	13	18,00	10 588
Budapest I. ker.	24 158	473 949	25 456	1298	1843,25	7 630
Balatonszepezd	341	22 240	402	61	28,25	8 284
Balatonlelle	5 217	155 457	5 643	426	496,50	9 517
Balatonvilágos	1 170	56 310	1 324	154	101,75	8 697
Fonyód	4 793	168 657	5 255	462	427,25	8 914
Balatonföldvár	2 207	102 584	2 488	281	229,50	10 399
Balatonkenese	3 228	87 481	3 468	240	231,25	7 164

Településnév	Települések rang- sorában elfoglalt helyezés (bűnözési ráta szerint)	Korrigált népességszámmal számított, százezer főre jutó bűnselekmény- szám	Települések rangsorában elfoglalt helyezés (bűnözési ráta szerint, korrigált népességszámmal)	A referenciaco- port átlagától való eltérés a százezer főre jutó bűnse- lekményszámban (%)	A referenciaco- port átlagától való eltérés a százezer főre jutó bűnse- lekményszámban (korrigált népesség esetén) (%)
Balatonmáriafürdő	4.	28 506	6.	1443,29	1004,65
Budapest V. ker.	7.	25 084	8.	368,96	578,11
Balatonberény	23.	14 792	26.	561,93	542,37
Zamárdi	9.	18 628	11.	858,00	645,47
Szántód	15.	16 456	21.	648,36	631,29
Balatonfenyves	27.	13 184	31.	539,21	505,54
Velence	43.	11 481	42.	397,28	367,97
Siófok	22.	14 769	24.	202,87	200,41
Tivadar	55.	9 816	58.	291,08	314,67
Budapest I. ker.	109.	7 241	122.	92,05	91,94
Balatonszepezd	95.	7 029	129.	286,73	253,23
Balatonlelle	72.	8 799	77.	295,48	286,75
Balatonvilágos	86.	7 683	100.	315,94	316,23
Fonyód	84.	8 130	85.	304,22	247,10
Balatonföldvár	58.	9 224	69.	380,29	342,91
Balatonkenese	132.	6 669	155.	239,10	234,74

Településnév	Lakónépesség (2011)	Vendégéjszaka- szám (éves átlag, 2009–2012)	Korrigált népesség (vendégéjszaka- számmal korrigált érték)	Népesség- különbség	Bűnselek- ményszám (éves átlag, 2009–2012)	Százezer főre jutó bűnse- lekményszám
Balatonyörök	1 022	61 122	1 189	167	85,25	8341
Borgáta	114	6 913	133	19	7,50	6579
Hajdúszoboszló	23 933	954 877	26 549	2616	1322,00	5524
Balatonszárszó	1 900	60 743	2 066	166	139,00	7316
Vonyarcvashegy	2 121	90 794	2 370	249	145,25	6848
Zánka	964	29 815	1 046	82	72,50	7521
Badacsonytomaj	2 135	85 769	2 370	235	127,25	5960
Révfülöp	1 096	83 242	1 324	228	67,75	6182
Balatonboglár	5 736	153 851	6 158	422	388,50	6773
Tihany	1 368	114 046	1 680	312	84,25	6159
Harkány	4 010	312 353	4 866	856	235,50	5873
Balatonszemes	1 817	149 670	2 227	410	145,00	7980
Szalafo	198	5 101	212	14	7,25	3662
Bánk	643	22 249	704	61	30,75	4782
Balatonakali	658	50 701	797	139	32,25	4901
Cserkeszlő	2 247	112 906	2 556	309	140,75	6264
Egerszalók	1 889	112 820	2 198	309	83,50	4420

Településnév	Települések rang- sorában elfoglalt helyezés (bűnözési ráta szerint)	Korrigált népes- ségszámmal szá- mitott, százezer főre jutó bűnse- lekményszám	Települések rangsorában elfoglalt helyezés (bűnözési ráta szerint, korrigált népességszámmal)	A referenciaco- port átlagától való eltérés a százezer főre jutó bűnse- lekményszámban (%)	A referenciaco- port átlagától való eltérés a százezer főre jutó bűnse- lekményszámban (korrigált népesség esetén) (%)
Balatonyörök	92.	7 167	109.	300,89	263,21
Borgáta	168.	5 642	261.	201,49	136,27
Hajdúszoboszló	284.	4 979	333.	66,64	71,00
Balatonszárszó	122.	6 727	144.	266,27	256,98
Vonyarcvashegy	152.	6 129	163.	258,26	218,94
Zánka	115.	6 933	138.	263,13	249,66
Badacsonytomaj	240.	5 369	250.	224,98	191,79
Révfülöp	206.	5 117	324.	224,48	210,60
Balatonboglár	157.	6 309	167.	220,62	205,06
Tihany	209.	5 014	331.	257,83	180,16
Harkány	252.	4 840	308.	177,29	164,99
Balatonszemes	101.	6 511	162.	289,59	240,29
Szalafo	763.	3 420	748.	128,53	119,46
Bánk	399.	4 368	487.	187,86	167,04
Balatonakali	374.	4 047	557.	193,63	133,28
Cserkeszlő	195.	5 506	267.	234,85	211,74
Egerszalók	492.	3 799	634.	160,03	137,17

Településnév	Lakónépesség (2011)	Vendégéjszaka- szám (éves átlag, 2009–2012)	Korrigált népesség (vendégéjszaka- számmal korri- gált érték)	Népesség- különbség	Bűncselek- ményszám (éves átlag, 2009–2012)	Százezer főre jutó bűncse- lekményszám
Bogács	1 952	88 948	2 196	244	102,50	5251
Alsóörs	1 541	148 913	1 949	408	81,00	5256
Orfű	977	60 833	1 144	167	43,75	4478
Visegrád	1 718	171 045	2 187	469	77,50	4511
Balatonfüred	12 979	500 013	14 349	1370	643,50	4958
Zalakaros	1 756	479 857	3 071	1315	92,75	5282
Balatonudvari	292	11 065	322	30	13,25	4538
Gyenesdiás	3 411	70 393	3 604	193	116,25	3408
Csopak	1 715	52 154	1 858	143	67,50	3936
Telkibánya	561	19 156	613	52	16,75	2986
Mátraszentimre	437	83 565	666	229	16,25	3719
Berekfürdő	935	111 372	1 240	305	43,00	4599
Igal	1 270	24 922	1 338	68	36,50	2874
Sárvár	14 777	437 408	15 975	1198	430	2910
Szilvásvárad	1 685	68 111	1 872	187	50,75	3012
Parád	2 053	54 578	2 203	150	57,50	2801
Hévíz	4 715	1 022 197	7 516	2801	190,50	4040
Településnév	Települések rang- sorában elfoglalt helyezés (bűnözési ráta szerint)	Korrigált népesség (vendégéjszaka- számmal korrigált érték)	Települések rangsorában elfoglalt helyezés (bűnözési ráta szerint, korrigált népességszámmal)	A referenciaco- port átlagától való eltérés a százezer főre jutó bűncse- lekményszámban (%)	A referenciaco- port átlagától való eltérés a százezer főre jutó bűncse- lekményszámban (korrigált népesség esetén) (%)	
Bogács	323.	4 668	392.	191,03	168,62	
Alsóörs	322.	4 156	531.	210,59	149,45	
Orfű	475.	3 825	663.	175,31	138,98	
Visegrád	467.	3 544	797.	163,48	127,68	
Balatonfüred	366.	4 485	450.	137,57	136,96	
Zalakaros	317.	3 021	989.	194,03	103,16	
Balatonudvari	460.	4 111	676.	149,49	128,73	
Gyenesdiás	893.	3 226	927.	114,61	116,28	
Csopak	648.	3 633	720.	142,28	131,19	
Telkibánya	1166.	2 730	1348.	106,44	102,67	
Mátraszentimre	734.	2 440	1550.	125,81	95,40	
Berekfürdő	443.	3 467	784.	156,80	133,88	
Igal	1259.	2 727	1271.	112,78	114,90	
Sárvár	1228.	2 692	1391.	88,81	64,82	
Szilvásvárad	1142.	2 712	1339.	109,20	98,95	
Parád	1326.	2 611	1471.	107,40	94,27	
Hévíz	607.	2 535	1488.	133,13	86,64	

Településnév	Lakónépesség (2011)	Vendégejzaka- szám (éves átlag, 2009–2012)	Korrigált népesség (vendégejzaka- számmal korri- gált érték)	Népesség- különbség	Bűnselek- ményszám (éves átlag, 2009–2012)	Százezer főre jutó bűnselek- ményszám
Nagyhuta	63	7 885	85	22	1,50	2381
Dunaszentmiklós	413	8 184	435	22	15,25	3692
Lipót	683	19 730	737	54	20,25	2965
Aggtelek	580	19 350	633	53	11,50	1983
Alsópáhok	1376	119 682	1704	328	26,25	1908
Bük	3301	723 399	5283	1982	99,50	3014
Kehidakustány	1189	55 143	1340	151	21,50	1808
Háromhuta	115	2 478	122	7	1,50	1304
Bakonybél	1242	28 756	1321	79	14,75	1188
Hegykő	1433	98 631	1703	270	23,25	1622
Hollókő	323	6 631	341	18	4,00	1238
Településnév	Települések rang- sorában elfoglalt helyezés (bűnözési ráta szerint)	Korrigált népességszámmal számított, százezer főre jutó bűnselekmény- szám	Települések rang- sorában elfoglalt helyezés (bűnözési ráta szerint, korri- gált népességszám- mal)	A referenciaco- port átlagától való eltérés a százezer főre jutó bűnse- lekményszámban (%)	A referenciaco- port átlagától való eltérés a 100 ezer főre jutó bűnse- lekményszámban (korrigált népesség esetén) (%)	
Nagyhuta	1698.	1773	2267.	56,93	42,54	
Dunaszentmiklós	748.	3502	821.	128,76	117,30	
Lipót	1186.	2747	1321.	112,06	107,18	
Aggtelek	2081.	1817	2217.	72,66	71,05	
Alsópáhok	2156.	1541	2525.	79,56	55,05	
Bük	1137.	1883	2060.	100,46	57,37	
Kehidakustány	2273.	1604	2402.	66,72	67,63	
Háromhuta	2763.	1232	2783.	40,76	37,72	
Bakonybél	2854.	1117	2892.	45,66	46,00	
Hegykő	2457.	1365	2692.	64,89	48,78	
Hollókő	2814.	1172	2833.	39,21	40,58	